

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 79.229 van 11 maart 1999
in de zaak A. 45.609/VII-10.514.**

In zake : de b.v.b.a. INTERNATIONAL DIAMOND
MANUFACTURERS,
die woonplaats kiest bij
Advocaat S. BERNEMAN,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Leopoldstraat 1

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat H. HEMMERECHTS,
kantoor houdende te ZAVENTEM,
Willem Lambertstraat 2/b.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de b.v.b.a.
INTERNATIONAL DIAMOND MANUFACTURERS op 13 december 1991
heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van
het besluit van de Gemeenschapsminister van leefmilieu,
natuurbehoud en landinrichting van 24 juni 1991, houdende
de opheffing van het besluit van de bestendige deputatie
van de provincieraad van Antwerpen van 3 november 1988,
waarbij de verzoekende partij gemachtigd werd haar te
Antwerpen gelegen vergunde inrichting uit te breiden;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van
antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Adjunct-
auditeur P. SOURBRON;

Gelet op de beschikking van 26 mei 1998 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 22 december 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 4 februari 1999;

Gehoord het verslag van Kamervoorzitter M.-R. BRACKE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat J. BLANCKE, die loco Advocaat H. HEMMERECHTS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord Adjunct-auditeur P. SOURBRON, daartoe gemachtigd bij beslissing van de Auditeur-generaal van 11 december 1997 in zijn eensluidend advies;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. De gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat.

1.1. Door de b.v.b.a. INTERNATIONAL DIAMOND MANUFACTURERS wordt een diamantslijperij uitgebaat aan de Lange Herentalsestraat 74 te 2018 Antwerpen.

De basisvergunning voor deze inrichting is verleend met een besluit van 25 augustus 1988 van de

bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen. Deze vergunning werd afgegeven aan de vorige eigenaar, de f.v. TALLER-FLEISCHER en omvatte een inrichting voor diamantbewerking toegerust met twaalf slijpmolens en elektrische motoren van samen circa 6,6 kW.

1.2. Op 8 december 1987, dus vooraleer de basisvergunning werd afgegeven, dient de b.v.b.a. INTERNATIONAL DIAMOND MANUFACTURERS bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen een vergunningsaanvraag in voor de uitbreiding van de diamantslijperij. De uitbreiding bestaat erin dat het aantal molens voor de diamantbewerking op dertig stuks wordt gebracht.

Tijdens het openbaar onderzoek dat heeft plaatsgevonden van 1 februari 1988 tot 16 februari 1988, wordt één schriftelijk bezwaar van een omwonende ingediend.

1.3. Met een besluit van 3 november 1988 verleent de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen de gevraagde vergunning. In die vergunning worden bijzondere exploitatievoorwaarden opgelegd met betrekking tot geluid en trillingen "veroorzaakt door ingedeelde inrichtingen waarvan de activiteiten plaatsvinden in gebouwen die een gemene muur hebben met bewoonde vertrekken en/of op een afstand van minder dan 5 meter tot vreemde gebouwen gelegen zijn".

Het vergunningsbesluit wordt door aanplakking bekendgemaakt van 12 december 1988 tot 27 december 1988.

1.4. Met een op 14 december 1988 gedagtekend schrijven tekent Alice GRAS, woonachtig in een pand dat paalt aan de diamantslijperij, bij de Gemeenschapsminister van leefmilieu, natuurbeschoud en landinrichting beroep aan tegen evengenoemd vergunningsbesluit.

1.5. In het kader van de beroepsprocedure worden verscheidene adviezen uitgebracht.

a. Op 18 januari 1990 brengt de administratie voor ruimtelijke ordening en leefmilieu, bestuur ruimtelijke ordening, een gunstig stedenbouwkundig advies uit.

b. Het bestuur voor leefmilieu adviseert op 13 mei 1991 om het beroep gegrond te verklaren en bijgevolg het beroepen besluit op te heffen. De conclusie van dat advies blijkt in essentie te zijn gesteund op geluidsmetingen die uitgevoerd werden in het pand van de beroepsindienster en die uitgewezen hebben dat door de betrokken diamantslijperij de grenswaarden inzake geluidsemissies, zoals opgelegd door de bijzondere exploitatievoorwaarden van het beroepen besluit, worden overschreden.

1.6. Met een besluit van 24 juni 1991 van de Gemeenschapsminister van leefmilieu, natuurbehoud en landinrichting wordt het beroepen besluit van 3 november 1988 opgeheven.

Na verwijzing naar de vigerende reglementering en weergave van het ingediende beroep, is de aanhef van het bestreden besluit geredigeerd als volgt :

"Gelet op het plan van de plaats;
Gelet op de uitslag van het onderzoek de commodo et incommodo;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en schepenen van Antwerpen, gegeven op 2 mei 1988;

Gelet op het advies van het Bestuur voor Ruimtelijke Ordening van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, gegeven op 18 januari 1990;

Gelet op het advies van het Bestuur Milieuvergunningen van de Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting, gegeven op 13 mei 1991; dat luidt als volgt :

'Een inrichting van deze aard heeft een invloed op de omgeving door de emissie van lawaai.

De volgende installaties hebben een bijdrage tot de geluidsemissie :

- de slijpmolens;
- de stofafzuiging en klima-installatie.

Beide laatste installaties bevinden zich op het dak van de werkplaats en op ca. 15 m tot de woonruimte van de buur. Zij beïnvloeden het akoestisch klimaat in de tuin van de buur. De slijpmolens daarentegen beheersen het geluidsklimaat binnen de woonruimte van de buur.

Noch de stofafzuiging op het dak, noch de klima-installatie zijn aangegeven op het plan of vermeld in de vergunning, alhoewel hun werking van aard is de hinder te vergroten (toepassing art. 14 van het ARAB).

Teneinde de geluidsbijdrage van de slijperij te karakteriseren vonden op 5 juli 1990 en in de periode van 14u30 tot 15u15 geluidsmetingen plaats in de woonkamer van de bureu, gelegen op het gelijkvloers en grenzend aan de eigen koer.

Op voormeld ogenblik was de slijperij in werking maar gevraagd werd de machines een kwartier stil te leggen met het oog op achtergrondgeluidsmetingen.

De geregistreeerde geluidsniveau's worden weergegeven in de onderstaande tabel.

Bron	opname duur	LeQ dB(A)	L10 dB(A)	L50 dB(A)	L95 dB(A)
met slijperij	10 min	37,3	38,2	37,2	35,2
achtergrond	10 min	31,5	32,7	29,7	27,7

Uit de resultaten volgt dat :

- het geluidspatroon van de slijperij nauwelijks verandert;
- straatlawaai de geluidsniveau's binnenhuis sporadisch beïnvloedt;
- de overschrijding op basis van Leq 5,8 dB(A) bedraagt en 7,5 dB(A) op basis van de L95;
- niet voldaan is aan de geluidsvoorwaarden van het beroepen besluit die voorschrijven dat het overwegend heersende achtergrondlawaai niet wordt overschreden.

Voorts is binnen de slijperij een geluidsniveau vastgesteld van 80 dB(A).

Op basis van voormelde meetresultaten en in acht genomen de inplanting van de slijperij op enkele meters van de woonruimte van de beroepers waarbij zelfs niet de bijdrage in de tuin van een ontstof-fingsinstallatie en een klima-installatie zijn in rekening gebracht, wordt uit leefmilieu-oogpunt een ongunstig advies uitgebracht over de uitbreiding van deze diamantslijperij.';

Overwegende dat het beroepen besluit werd bekendgemaakt door aanplakking vanaf 12 december 1988; dat het beroep bijgevolg binnen de reglementaire termijn werd ingediend;

Overwegende dat de inrichting gelegen is in een woongebied van het gewestplan Antwerpen, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979; dat krachtens artikel 5.1.0. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen woongebieden bestemd zijn voor wonen, handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf, voor zover deze taken van bedrijf om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd, voor groene ruimten, voor sociaal-culturele inrichtingen, voor openbare nutsvoorzieningen, voor toeristische voorziening en, voor agrarische bedrijven; dat deze bedrijven, voorzieningen en inrichtingen echter maar mogen worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving;

Overwegende dat in het meervermeld koninklijk besluit van 28 december 1972 twee redenen zijn aangegeven waarom een ambachtelijke of kleinbedrijf niet in een woongebied kan worden toegelaten, met name wanneer het bedrijf door de taken die het uitvoert, terwille van de goede ruimtelijke ordening in een daartoe aangewezen gebied afgezonderd dient te worden en derhalve met dat gebied onbestaanbaar is, of wanneer het bedrijf onverenigbaar is met de onmiddellijke omgeving; dat bij de beoordeling van de reden van onbestaanbaarheid rekening gehouden dient te worden met de aard en de omvang van het bedrijf, waardoor dat laatste, inzonderheid om redenen van goede ruimtelijke ordening onder geen beding in het betrokken woongebied kan worden ingeplant ofwel wegens de intrinsieke hinderlijkheid van het bedrijf, ofwel wegens het bijzonder karakter van het woongebied (bv. louter residentiële wijk of woonpark); dat bij de beoordeling van de reden van onverenigbaarheid uitgegaan dient te worden van de specifieke kenmerken van de onmiddellijke omgeving die voornamelijk afhankelijk zijn van de aard of het gebruik van de in die omgeving bestaande gebouwen of open ruimten;

Overwegende dat de activiteit bestaat in het slijpen van diamant met 28 slijpmolens; dat het hier om een vrij grootschalige activiteit gaat;

Overwegende dat de intrinsieke hinderlijkheid te wijten is aan de emissie van lawaai afkomstig van de slijpmolens alsook van een stofafzuiging en een klima-installatie; dat binnen de werkplaats een geluidsniveau, te wijten aan de werking van de slijpmolens, is vastgesteld van 80 dB(A); dat deze werkplaats is ingeplant op hooguit 2 m van de woonvertrekken van de beroeper; dat uit geluidsmetingen blijkt dat de geluidsgrenswaarden van het beroepen

besluit, die tot doel hebben de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau voor de buurt te beperken, ruim worden overschreden; dat deze hinderlijkheid gelet op de grootschaligheid van de inrichting en haar inplantingswijze in de nabijheid van woonvertrekken met geen maatregelen tot de geluidswaarden van het beroepen besluit is te beperken; dat dus komt vast te staan dat de intrinsieke hinder die van de inrichting uitgaat te groot is; dat er bijgevolg aanleiding bestaat om het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren, het beroepen besluit op te heffen om de vergunning te weigeren";

2. De ontvankelijkheid van het beroep.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij ter terechtzitting opwerpt dat de verzoekende partij geen actueel belang meer heeft, daar zij nagelaten heeft een laatste memorie in te dienen en zij niet ter terechtzitting is verschenen;

2.2. Overwegende dat louter uit het niet indienen van een laatste memorie, zeker na een voor de verzoekende partij gunstig auditoraatsverslag en het niet verschijnen ter terechtzitting, niet kan worden geconcludeerd dat de verzoekende partij geen actueel belang meer heeft bij haar beroep; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

3. De gegrondheid van het beroep.

3.1.1. Overwegende dat de verzoekende partij in het eerste middel de schending aanvoert

"van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, meer in het bijzonder de motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, artikel 10 ARAB, artikel 5.1.0 van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, en artikel 544 van het Burgerlijk Wetboek.

Doordat het bestreden besluit het besluit van 3 november 1988, nr. 2/54.476f2/DC, van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen opheft, op grond dat met overname van het advies van het Bestuur Milieuvergunningen d.d. 13 mei 1991 '(...) bedrijven, voorzieningen en inrichtingen (in woonge-

bieden) ... maar mogen worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving; (...) dat bij de beoordeling van de reden van onbestaanbaarheid (lees : onverenigbaarheid) (met de onmiddellijke omgeving) rekening gehouden dient te worden met de aard en de omvang van het bedrijf, waardoor deze laatste, inzonderheid om redenen van goede ruimtelijke ordening onder geen beding in het betrokken woongebied kan worden ingeplant (...); dat bij de beoordeling van de reden van onverenigbaarheid uitgegaan dient te worden van de specifieke kenmerken van de onmiddellijke omgeving die voornamelijk afhankelijk zijn van de aard of het gebruik van de in die omgeving bestaande gebouwen of open ruimten; (...) dat de intrinsieke hinderlijkheid te wijten is aan de emissie van lawaai afkomstig van de slijpmolens alsook van een stofafzuiging en een klimaatinstallatie; (...) dat uit geluidsmetingen blijkt dat de geluidswaarden van het beroepen besluit, die tot doel hebben de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau voor de buurt te beperken, ruim worden overschreden; dat deze hinderlijkheid gelet op de grootchaligheid van de inrichting en haar inplantingswijze in de nabijheid van woonvertrekken met geen maatregelen tot de geluidswaarden van het beroepen besluit is te beperken; dat dus komt vast te staan dat de intrinsieke hinder die van de inrichting uitgaat te groot is;

Terwijl

Eerste onderdeel, de wetgeving op de hinderlijke inrichtingen niet tot doel heeft de exploitatie van bedrijven te verbieden zodra ze voor de burenhinderlijk zijn, maar wel de exploitatie van deze bedrijven te verbieden wanneer het storend karakter de grenzen van de normale hinder van buurschap overtreft; dat de abnormale burenhinder dient getoetst te worden niet alleen maar aan de intrinsieke hinderlijkheid, zoals het bestreden besluit zich ertoe beperkt heeft te doen, maar ook en vooral aan diverse andere factoren, zoals o.a. tijd en duur (doorlopend of enkel gedurende werkdagen), plaats (rekening houdende met de plaatsgesteldheid en de omgeving), technische vooruitgang en modernisering (bvb. wettelijk opgelegd gebruik van bepaalde machines);

Tweede onderdeel, de verwijzing naar het advies van het Bestuur Milieuvergunningen van 13 mei 1991, waarvan verzoekster geen kennis kreeg, en de overname van dit advies, zonder dat kan worden nagegaan of de daarin vermelde geluidsmetingen werden uitgevoerd volgens de procedure voorzien in de bijlage aan het besluit van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen van 3 november 1988, en meer bepaald de bijzondere exploitatievoorwaarden met betrekking tot geluid en trillingen veroorzaakt door ingedeelde inrichtingen waarvan de activiteiten plaatsvinden in gebouwen die een gemene muur hebben met bewoonde vertrekken en/of op een afstand van

minder dan 5 meter tot vreemde gebouwen gelegen zijn, niet voldoet aan de motiveringsplicht;

Derde onderdeel, de concrete redenen niet worden aangegeven waarom wordt afgeweken van de gunstige uitslag van het onderzoek de commodo et incommodo, het gunstig advies van het College van Burgemeester en Schepenen van Antwerpen d.d. 2 mei 1988, en het gunstig advies van het Bestuur voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu d.d. 18 januari 1990;

Vierde onderdeel, niet alleen de belangen van de omwonenden en hun aanspraak dat hun rechtmatig woongenot niet overmatig door derden zou worden gestoord, moeten worden afgewogen, doch ook deze van de aanvrager en zijn aanspraak om vrij van zijn eigendom gebruik te maken en vrij zijn bedrijf te mogen uitoefenen;

Vijfde onderdeel, de Gemeenschapsminister zijn beoordeling dient te steunen op de toestand, zoals deze bestaat op de datum van zijn uitspraak, en in casu geen rekening werd gehouden met de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 10 april 1991 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 april 1970 betreffende de aanneming van de werkplaatsen van de diamantnijverheid, waarbij het gebruik van afzuigkappen voorzien van een aangepaste filter wordt opgelegd, dan wanneer de geluidsemissie van deze bij het bedrijf van verzoekster reeds bestaande installatie mede in aanmerking werd genomen bij het beoordelen van de intrinsieke hinderlijkheid, en hierdoor aldus, buiten iedere redelijkheid en evenredigheid om, lasten werden opgelegd, die zij niet kan vermijden;

Zesde onderdeel, het Besluit van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen van 25 augustus 1988 aan verzoekster vergunning heeft verleend voor een inrichting voor diamantbewerking toegerust met 12 slijpmolens, dit Besluit niet werd aangevochten binnen de wettelijke termijn, en de hinder van dergelijke inrichting gelijkwaardig is aan een slijperij met 30 molens, zodat het aangevochten Besluit ook de bewijskracht van de eerste vergunning met betrekking tot het hinderlijk karakter van het bedrijf heeft geschonden;

Zevende onderdeel, bij het beoordelen van het hinderlijk karakter van het bedrijf van verzoekster, geen rekening werd gehouden met de geluidsemissie van de diamantslijperij van de N.V. I.D.C., die aanpaalt aan de eigendom van Mevrouw GRAS Alice, zodat bij de geluidsmeting in de woonkamer van deze laatste mede het lawaai voortkomende van deze andere slijperij ten laste van verzoekster werd gelegd";

dat zij bij de verdere ontwikkeling van het middel doet gelden dat in het kader van de beoordeling van de burenhinder het al dan niet abnormaal karakter ervan dient te worden getoetst aan diverse factoren zoals

tijd, duur, plaats, technische vooruitgang en modernisering en dat in het bestreden besluit geen enkel van de elementen specifiek aan de omgeving werd onderzocht terwijl nochtans in de onmiddellijke nabijheid van de betrokken straat niet minder dan zestien andere diamantslijperijen zijn gevestigd, waaronder nog één palend aan de eigendom van Alice GRAS met niet minder dan veertien molens en negentien snijmachines (eerste onderdeel), dat geen rekening werd gehouden met het advies van het bestuur milieuvergunningen, waarvan de inhoud van de kennisgeving van het aangevochten besluit door de verzoekende partij niet was gekend (tweede onderdeel), dat het bestreden besluit niet de concrete gegevens vermeldt waarom de gunstige uitslag van het onderzoek de comodo et incommodo, het gunstig advies van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen van 2 mei 1988 en het gunstig advies van het bestuur voor ruimtelijke ordening van 18 januari 1990 niet werden bijgetreden (derde onderdeel), dat door de beperking van de werking van de slijperij tot twaalf machines niet alleen het concurrentieel vermogen van de onderneming in het gedrang wordt gebracht maar bovendien de tewerkstelling van achttien diamantbewerkers zodat volledig nagelaten werd de belangen van de verzoekende partij af te wegen tegenover de belangen van Alice GRAS (vierde onderdeel), dat bij de beoordeling van de concrete elementen van de zaak geen rekening werd gehouden "met de bepalingen van een Koninklijk Besluit uitgevaardigd voor het litigieus besluit en waarbij de exploitatievoorwaarden kwa geluidsemissie werden verzwaaard" (vijfde onderdeel), dat evenmin rekening werd gehouden met het doorslaggevend element dat een installatie met twaalf molens even hinderlijk is of kan zijn dan een inrichting met dertig molens, gelet op het verplicht gebruik van afzuigkappen en filters, waarvoor wel een definitieve en onaanvechtbare vergunning bestaat en met de omstandigheid dat bij de geluidsmetingen in de woonkamer van de geburen mede lawaai afkomstig van een andere

aanpalende slijperij werd opgenomen en ten laste van de verzoekende partij werd gelegd (zesde en zevende onderdeel); dat zij nog opmerkt dat gebeurlijk een deskundig onderzoek zou kunnen worden bevolen;

3.1.2. Overwegende dat de verwerende partij als volgt antwoordt :

"1. In het eerste onderdeel stelt eiseres dat de bestreden beslissing zou zijn tekortgekomen aan haar motiveringsplicht doordat bij de beoordeling met onvoldoende factoren rekening zou zijn gehouden.

Nochtans vindt eiseres in de aangevochten beslissing maar al te duidelijk de motieven terug waarop zij steunt (NEVEN, La motivation du permis d'exploiter, 1987, 106).

De hoofddoelstelling van de vigerende bepalingen inzake milieuvergunningen is het verhinderen dat a priori als gevaarlijk, ongezond of hinderlijk gekwalificeerde inrichtingen zouden geëxploiteerd worden op een manier die meer dan 'normale' hinder zou veroorzaken. Het beoordelen of hinder al dan niet als 'normaal' kan worden beschouwd is o.m. afhankelijk van de ruimtelijke context waarbinnen het bedrijf is gesitueerd.

In casu is gebleken dat de inrichting in volle woonstgebied is gelegen en de slijperij, waar een geluidsniveau werd vastgesteld van 80 db (A), op hooguit 2 meter van de woonvertrekken van de buur, Mevrouw GRAS Alice.

Daarenboven werd na meting vastgesteld dat de geluidsgrensvoorwaarden, voorzien in het Besluit van de Bestendige Deputatie, die specifiek tot doel hadden de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken, RUIM werden overschreden, zodat de bestreden beslissing niets anders kon dan de uitbreidingsvergunning te weigeren.

Ter vervollediging kan overigens nog gewezen worden op de vaste Rechtspraak van de Raad van State volgens dewelke de beoordeling van de hinderlijkheid in een bepaalde omgeving een taak is welke overgelaten wordt, behoudens de prerogatieven die de Raad eigen zijn, aan de discretionaire bevoegdheid van het actief Bestuur.

2. In het tweede en derde onderdeel van het eerste middel voert eiseres aan dat geen rekening zou zijn gehouden met de uitslag van het onderzoek de commodo et incommodo en/of met de (gunstige) adviezen van het College van Burgemeester en Schepenen en van het bestuur voor Ruimtelijke Ordening dd. 18/1/90.

M.b.t. het onderzoek de commodo et incommodo dient te worden gewezen op het feit dat klaagster GRAS reeds in illo tempore haar gekende en klaarblijkelijk gefundeerde bezwaren heeft geuit.

Verder is het een vaste Rechtspraak van de Raad van State dat, overeenkomstig art. 10 ARAB, niet vereist is dat de adviezen in andersluidende zin uitdrukkelijk zouden worden weerlegd. Het is noodzakelijk, doch voldoende, dat de Overheid de redenen doet kennen die de genomen beslissing verantwoorden en waaruit kan worden afgeleid waarom de andersluidende adviezen niet werden gevolgd (R.v.St. n° 32061).

In casu bestaat, gelet op de degelijke motieven van de bestreden beslissing (cfr supra), niet de minste twijfel waarom het advies van het College van Burgemeester en Schepenen en/of van het bestuur van de Ruimtelijke Ordening niet werden gevolgd, zodat ook dit onderdeel alle grond mist.

3. In het vierde onderdeel verwijt eiseres onvoldoende belangenafweging. Hierbij dient dadelijk te worden opgemerkt dat de kwestieuze inrichting gelegen is in volle woongebied en de woning van eiseres voorheen nooit dienstig is geweest voor een diamantslijperij, terwijl Mevrouw GRAS reeds jaren ter plaatse blijkt te wonen met haar zusters.

Daarenboven dient bij de beoordeling van de reden van onverenigbaarheid uitgegaan te worden van de specifieke kenmerken van de onmiddellijke omgeving die voornamelijk afhankelijk zijn van de aard en het gebruik van o.m. de in die omgeving bestaande gebouwen, zoals in casu deze van Mevrouw GRAS. Ook in die context is de bestreden beslissing dan ook volkomen wettelijk verantwoord.

4. In het vijfde onderdeel meent eiseres ten onrechte een grond tot vernietiging te vinden in het feit dat bij de beoordeling van de concrete elementen van de zaak, geen rekening zou zijn gehouden met de bepalingen van een KB dd 10/4/91 waarbij het gebruik van afzuigkappen voorzien van een aangepaste filter wordt opgelegd.

Het is duidelijk dat dit KB een ander domein bestrijkt dan het ARAB, dat er in wezen toe strekt geen in dat reglement bedoelde inrichting ter exploitatie te stellen wanneer dit overdreven gevaarlijk, ongezond of hinderlijk is voor de omgeving (R.v.St. dd 1/7/82, nr. 22.419).

Overigens blijkt, voor zoveel als nodig, dat voornoemd KB dd 10/4/91 het gebruik van afzuigkappen behandelt met aangepaste filters, terwijl in casu de bestreden beslissing de intrinsieke hinderlijkheid vaststelt die zeker niet alleen te wijten is aan de stofafzuiging maar ook aan de slijpmolens en een klima-installatie.

5. In het zesde en zevende onderdeel tenslotte meent eiseres een doorslaggevend element te kunnen ontwikkelen door een vergelijking te maken tussen de (niet vergunde) inrichting met 30 slijpmolens en de (wel vergunde) inrichting met 12 molens, dat volgens eiseres even hinderlijk ZOU kunnen zijn.

Het is nochtans duidelijk dat een oorspronkelijke installatie toegerust met 12 slijpmolens met e.m. van samen 6,6 kw niet vergelijkbaar is met een installa-

tie die thans zou worden toegerust met 30 slijpmolens van samen ca 16,5 kw, of, bijna, het driedubbele.

Tenslotte kan ook het laatste onderdeel van het eerste middel niet ernstig worden aangenomen waar gesteld wordt dat bij de geluidsmetingen in de woonkamer van buurdame GRAS mede lawaai afkomstig van een andere slijperij zou zijn opgenomen.

Vooreerst paalt die 'andere slijperij' geenszins op amper 2 meter van de woonvertrekken van de gebuur en daarenboven werden de metingen verricht nadat o.m. ook de machines van de inrichting van eiseres - en alleen deze machines - werden stilgelegd met het oog op de achtergrondgeluidsmetingen. Het verschil was duidelijk, zodat geen sprake kan zijn van vermenging van lawaaiemissies met een andere slijperij.

Overigens kan ook hier weer verwezen worden naar de Rechtspraak van de Raad van State i.v.m. de soevereine beoordelingsbevoegdheid van de administratie nopens het begrip 'overmatige hinder' (cfr supra)";

3.1.3. Overwegende dat de verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord als volgt repliceert

"1. Wat het eerste onderdeel betreft, kan nogmaals verwezen worden naar het arrest van de Raad van State nr. 22.230, waarin de Raad overwoog dat de wetgeving op hinderlijke inrichtingen niet tot doel heeft exploitatie van bedrijven te verbieden zodra ze voor burenhinderlijk zijn maar wel wanneer deze hinder de grenzen van het normale overschrijdt (R.v.St., 10 juni 1982, Arr. R.v.St., 1982, nr. 22.230, R.W. 1982-1983, 2139; KOEKELBERG J., VAN SINAY Th., VUYE H., Overzicht van rechtspraak (1980-1988), Zakenrecht, T.P.R. 1989, nr. 49 blz. 1726).

In het kader van de beoordeling van burenhinder dient het al dan niet abnormaal karakter ervan te worden getoetst aan diverse factoren, zoals o.a. tijd, duur, plaats, technische vooruitgang en modernisering (DERINE R., VAN DE VELDE J., Hinder uit nabuurschap, in 'Het onroerend goed in de praktijk', Deel I Zakenrecht, blz. I.D.3 - 4/10).

Verwerende partij beperkt zich ertoe te verwijzen naar het geluidsniveau in de werkplaats zelf van verzoekster en naar de onjuiste afstand van 2 m. t.o.v. het huis van de gebuur GRAS.

Het ware nochtans juist geweest de geluidsmetingen te hanteren, die door het Bestuur Milieuvergunningen van de Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting zijn gedaan in de woonkamer van de geburen. Hierbij werd een onderscheid gemaakt van metingen, waarbij de machines in de werkplaats van verzoekster stillagen, hetzij beperkt tot een achtergrondlawaai, en metingen de slijperij in werking.

Uit deze metingen blijkt dat de achtergrond op basis van LeQ 31,5 dB (A) bedraagt en het lawaai met de slijperij (hierinbegrepen de achtergrond) op basis van LeQ 37,3 dB (A).

Hieruit blijkt aldus op onweerlegbare wijze dat de werkplaats van verzoekster, op een totaal aantal gemeten decibels gemeten in de woonkamer van de geburen van 37,3 dB (A), slechts tussenkomt t.b.v. 5,8 dB (A).

Er dient dan ook besloten te worden dat, in zoverre de geburen enige lawaaihinder zouden ondervinden, dit voor het overgrote gedeelte aan de omgeving te wijten zou zijn, waaronder de talrijke andere werkplaatsen in het gebied, en slechts voor een zeer beperkt gedeelte aan de werkplaats van verzoekster.

In het bestreden besluit wordt bijgevolg geen rekening gehouden met de elementen specifiek aan de omgeving, dan wanneer deze omgeving een doorslaggevende rol had moeten spelen bij de beoordeling van de zaak : uit de door de Dienst van de Collectieve Arbeidsbetrekkingen van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid medegedeelde lijst van de overige diamantwerkplaatsen in de Lange Herentalsestraat en de onmiddellijke nabijheid van deze straat blijkt dat in dit zgz. 'woongebied' niet minder dan 16 andere diamantslijperijen gevestigd zijn, waarvan een ander aanpalend aan de eigendom van Mevrouw GRAS Alice met niet minder dan 14 molens en 19 snijmachines.

2. Het tweede en het derde onderdeel van het middel worden door verwerende partij geenszins ontkracht en worden slechts zeer vaag beantwoord.

3. Wat het vierde onderdeel betreft, heeft verzoekster reeds voldoende aangetoond dat verwerende partij een misleidend beeld voorstelt van de omgeving. De memorie van antwoord bevat dan ook geen enkele ontkrachting van dit middel en beantwoordt niet eens het argument gehaald uit de economische ondergang van het bedrijf van verzoekster ingevolge de bestreden beslissing.

Ten overvloede mag nog aangehaald worden dat de bestreden beslissing de verleende bouwvergunning miskent, die nochtans reeds het aantal gebruikte machines zeer duidelijk vermeldde.

Het gebrek aan coördinatie tussen bouw- en exploitatievergunning maakt ook een schending van het beginsel van behoorlijk bestuur uit.

4. In het vijfde onderdeel wordt aan het aangevochten besluit verweten, bij de beoordeling van de concrete elementen van de zaak geen rekening te hebben gehouden met de bepalingen van een Koninklijk Besluit uitgevaardigd voor het litigieus besluit en waarbij de exploitatievoorwaarden kwa geluidsemissie werden verzwamd (zie R.v.St., 11 april 1975, nr. 16.969).

De verwijzing door verwerende partij naar het A.R.A.B. is niet ter zake dienend. Het onderzoek de comodo et incommodo werd immers eveneens uitgevoerd krachtens het A.R.A.B. en is met een gunstige uitslag voor verzoekster afgelopen. Nochtans heeft de bestreden beslissing hiermede geen rekening willen houden en heeft zij zelfs niet gemotiveerd waarom hierop geen acht werd geslagen.

5. In het zesde en zevende onderdeel wordt aan de bestreden beslissing verweten geen rekening te hebben gehouden met het doorslaggevend element dat een installatie met 12 molens even hinderlijk is of minstens kan zijn dan een inrichting met 30 molens, gelet op het verplicht gebruik van afzuigkappen en filters, waarvoor wel een definitieve en onaanvechtbare vergunning bestaat, en evenmin met de omstandigheid dat bij de geluidsmetingen in de woonkamer van de geburen mede lawaai afkomstig van een andere aanpalende slijperij werd opgenomen en ten laste van verzoekster gelegd.

Wat dit laatste betreft kan verwezen worden naar het wederantwoord supra sub 1. met betrekking tot het eerste onderdeel van het middel.

Wat het lawaai veroorzaakt door 12 molens betreft, is het duidelijk dat de hinder ondervonden door de geburen afhangt van de plaats ervan in de werkplaats van verzoekster. Het zijn nu juist de eerste twaalf molens, die, gelet op hun kleinere afstand t.o.v. de woonkamer van de geburen, de meeste hinder voor deze geburen veroorzaken";

3.1.4.1.1. Overwegende, wat het eerste onderdeel betreft, dat uit de sub 1.6. weergegeven motivering van het bestreden besluit blijkt dat de inrichting onbestaanbaar werd geacht met de bestemming woongebied gelet op de grootschaligheid van de activiteit en gelet op de intrinsieke hinderlijkheid van de inrichting, waarvan de beoordeling in het bijzonder werd toegespitst op het aspect geluidshinder en werd gesteund op een onderzoek ter plaatse van het bestuur voor leefmilieu, wiens advies grotendeels in het bestreden besluit werd overgenomen; dat uit dat advies blijkt dat de diamantslijperij is gelegen in een zone voor aaneengesloten bebouwing, dat zij paalt aan het koertje van de woning van de beroepsindienster, dat haar woonruimte zich situeert op circa twee meter van de slijperij, dat in die woonruimte de geluidsemissies werden gemeten, dat de geregistreerde geluidsniveau's aantonen dat het geluidspatroon van de slijperij constant is, dat het achtergrondgeluidsniveau wordt overschreden met 7,5 dB (A) op basis van de L 95 en dat bijgevolg niet voldaan is aan de geluidswaarden van het beroepen besluit die voorschrijven dat het overwegend heersende achtergrondgeluid niet mag

worden overschreden; dat in hetzelfde advies wordt geconcludeerd :

"Op basis van voormelde meetresultaten en in acht genomen de inplanting van de slijperij op enkele meters van de woonruimte van de beroepers waarbij zelfs niet de bijdrage in de tuin van een ontstof-fingsinstallatie en een klima-installatie zijn in rekening gebracht, wordt uit leefmilieu-oogpunt een ongunstig advies uitgebracht over de uitbreiding van deze diamantslijperij;

(...)

dat deze hinderlijkheid gelet op de grootschaligheid van de inrichting en haar inplantingswijze in de nabijheid van woonvertrekken met geen maatregelen tot de geluidsvoorwaarden van het beroepen besluit is te beperken";

3.1.4.1.2. Overwegende dat de uitgevoerde geluidsmetingen aantonen dat de bijzondere exploitatievoorwaarden die door het beroepen besluit qua geluid werden opgelegd niet worden nageleefd en zelfs na het uitvoeren van geluidsisolerende maatregelen niet zullen kunnen worden gehaald; dat met die bijzondere exploitatievoorwaarden wordt uitgedrukt wat wel en wat niet kan worden beschouwd als normale burenhinder; dat wanneer de normen inzake geluidsemissie worden overschreden, de vergunningverlenende overheid in redelijkheid tot het besluit kan komen dat de vergunning moet worden geweigerd; dat dit des te meer klemmt nu geluidshinder een zeer relevant aspect is voor de beoordeling van een exploitatievergunningsaanvraag van een inrichting waar diamanten worden geslepen en die gelegen is in een zone voor aaneengesloten bebouwing; dat aangezien het motief inzake geluidshinder op zich afdoende en draagkrachtig is om de vergunning te weigeren "andere diverse factoren" die door de verzoekende partij worden aangehaald niet dienden te worden beoordeeld; dat het eerste onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.2.1. Overwegende, wat het tweede onderdeel betreft, dat in het Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming geen bepaling voorkomt luidens welke de ingewonnen adviezen die in het kader van de

beroepsprocedure door de beroepsinstantie worden ingewonnen voorafgaandelijk aan de uitspraak over het beroep, ter kennis moeten worden gebracht van de exploitant of van andere belanghebbenden; dat de grief van de verzoekende partij dat het advies van het bestuur voor leefmilieu van 13 mei 1991 haar vóór de kennisgeving van het aangevochten besluit niet ter kennis was gebracht, niet gegrond is;

3.1.4.2.2. Overwegende , wat betreft de eveneens in het tweede onderdeel aangevoerde kritiek dat het bestreden besluit niet zou aanduiden of de geluidsmetingen werden uitgevoerd overeenkomstig de procedure voorgeschreven in de bijzondere exploitatievoorwaarden van het beroepen besluit, dat de motiveringsplicht niet inhoudt dat de vergunningverlenende overheid uitdrukkelijk en in detail dient uiteen te zetten volgens welke procedures en technische procédés zij haar feitelijke vaststellingen op de plaats van de exploitatie heeft gedaan; dat uit het gedeelte van het in het bestreden besluit overgenomen advies van het bestuur voor leefmilieu blijkt waar, wanneer en hoe de geluidsmetingen werden gedaan en welke geluidsniveau's daarbij werden geregistreerd; dat de kritiek van de verzoekende partij niet kan worden aangenomen;

3.1.4.2.3. Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat het tweede onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.3. Overwegende, wat het derde onderdeel betreft, dat bij de bespreking van het eerste onderdeel is gebleken dat het motief gestoeld op de overdreven geluidshinder afdoende is om de gevraagde vergunning te weigeren; dat dienvolgens niet moet worden ingegaan op adviezen die geen afbreuk doen aan dat weigeringsmotief, zoals het advies van de administratie voor ruimtelijke ordening en leefmilieu van 18 januari 1990; dat immers dat advies louter betrekking heeft op het stedenbouwkundig aspect en zich geenszins uitspreekt

over de aanvaardbaarheid van de inrichting op het vlak van de omgevingshinder en dus a fortiori niet over mogelijke geluidshinder; dat, wat het advies van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen van 2 mei 1988 betreft, van de beroepsinstantie niet kon worden verwacht dat zij in het kader van het beroep - waarbij zij zich laat voorlichten door nieuwe adviezen en waarbij het onderzoek in belangrijke mate is toegespitst op de in het beroepschrift naar voren gebrachte argumenten - de in eerste aanleg gegeven adviezen zou weerleggen; dat het in eerste aanleg gedane onderzoek de commodo et incommodo, dat overigens heeft geleid tot het indienen van een schriftelijk bezwaar en dus bezwaarlijk als een "gunstige uitslag" kan worden geïnterpreteerd, niet als een "advies" kan worden beschouwd dat in graad van beroep uitdrukkelijk moet worden weerlegd; dat het derde onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.4. Overwegende, wat het vierde onderdeel betreft, dat het recht van de exploitant "om vrij van zijn eigendom gebruik te maken en vrij zijn bedrijf te mogen uitoefenen" geen absoluut recht is; dat economische activiteiten die gevaarlijk, ongezond of hinderlijk zijn aan beperkingen kunnen worden onderworpen met het oog op de bescherming van de in principe gelijkwaardige belangen van derden-omwonenden; dat bij de bespreking van het eerste onderdeel is gebleken dat de verwerende partij niet kennelijk onredelijk heeft gehandeld door de vergunning wegens onaanvaardbare geluidsoverlast te weigeren; dat het vierde onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.5. Overwegende, wat het vijfde onderdeel betreft, dat de verwerende partij terecht doet gelden dat het koninklijk besluit van 10 april 1991 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 april 1970 betreffende de aanneming van de werkplaatsen van de diamantnijverheid niet relevant is in de voorliggende

zaak; dat evengenoemd koninklijk besluit immers voornamelijk bepalingen bevat die ertoe strekken de gezondheid en de veiligheid van de werknemers van de werkplaatsen van diamantnijverheid te beschermen tegen de gevaren en de risico's van hun beroep en dat daartoe verschillende veiligheidsmaatregelen worden opgelegd; dat het al dan niet naleven van die maatregelen opgelegd bij meergenoemd koninklijk besluit geen afbreuk doet aan de vaststelling in het bestreden besluit dat de inrichting van de verzoekende partij voor de omgeving overdreven geluidshinder veroorzaakt; dat het vijfde onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.6. Overwegende, wat het zesde onderdeel betreft, dat een inrichting met twaalf slijpmolens op het vlak van de beoordeling van de hinderlijkheid niet gelijk kan worden gesteld met een inrichting met dertig slijpmolens en die dus meer dan dubbel zo groot is; dat het de vergunningverlenende overheid niet ten euvel kan worden geduid dat zij naar aanleiding van een nieuwe vergunningsaanvraag en na beroep van een derde omwonende zo volledig mogelijk wenst ingelicht te worden over de hinderlijkheid van een bepaalde inrichting en dat, zo de hinder overdreven blijkt, zij de vergunning weigert; dat daaraan niet in de weg staat, het gegeven dat voordien voor een kleinere inrichting met twaalf slijpmolens wel vergunning werd verleend; dat het zesde onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.7. Overwegende, wat het zevende onderdeel betreft, dat de verzoekende partij geenszins aantoonde dat bij de geluidsmetingen geen rekening werd gehouden met de geluidsemissies afkomstig van een andere diamantslijperij, te weten de n.v. I.D.C., die gelegen is aan de andere kant van het woonhuis van de beroepsindienster; dat, integendeel, uit het in het bestreden besluit overgenomen advies van het bestuur milieuvergunningen blijkt dat het geluid werd gemeten uitgaande van twee situaties, namelijk de situatie

waarbij de diamantslijperij van de verzoekende partij in werking was en de situatie waarbij die inrichting niet in werking was; dat aangenomen dat er geluidsemissies waren die afkomstig zouden zijn geweest van een andere nabijgelegen diamantslijperij - hetgeen evenwel uit het relaas over de geluidsmetingen niet valt af te leiden - die emissies alsdan zouden begrepen geweest zijn in de meting van het achtergrondgeluid zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de vaststelling van het bestuur milieuvergunningen dat de geluidsemissies van de slijperij van de verzoekende partij, gemeten in de woonkamer van de burens, merkelijk hoger ligt dan het overwegend heersende achtergrondgeluid; dat daarenboven wordt vastgesteld dat het adres van de n.v. I.D.C. vijf huisnummers omvat zodat het niet uitgesloten is dat het atelier waar de slijpmolens zijn opgesteld gelegen is op een plaats waar zij, gemeten vanuit de woonkamer van de beroepsindienster, geen geluidsemissies teweegbrengen; dat het zevende onderdeel niet gegrond is;

3.1.4.8. Overwegende dat uit hetgeen vooraftaakt volgt dat het middel in al zijn onderdelen ongegrond is;

3.2.1 Overwegende dat de verzoekende partij als tweede middel de schending aanvoert van de hoorplicht,

"Doordat de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen om tot haar besluitvorming te komen verzoekster niet heeft gehoord en zelfs niet heeft uitgenodigd om te worden gehoord;

Terwijl,

Degene tegen wie een maatregel die hem nadeel berokkent overwogen wordt, gesteund op een gegeven dat hem als een tekortkoming wordt aangerekend, vooraft in de gelegenheid moet worden gesteld zijn standpunt ter zake naar voren te brengen";

dat zij doet gelden dat de beroepsindienster in de gelegenheid werd gesteld haar grieven en standpunten met betrekking tot de verleende vergunning uiteen te zetten door het instellen van het beroep voor de bevoegde

gemeeschapsminister, terwijl eenzelfde recht tot het uiteenzetten van haar standpunt haar werd ontzegd;

3.2.2 Overwegende dat de verwerende partij als volgt repliceert :

"In het tweede en laatste middel stelt eiseres dat de bestreden beslissing zou zijn tekortgekomen aan het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, inzonderheid van de hoorplicht.

Bij de ontwikkeling van dit middel wordt gesteld dat 'doordat de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen om tot haar besluitvorming te komen verzoekster niet heeft gehoord...'.
Aldus gesteld, belangt dit middel uiteraard de bestreden beslissing van de Gemeenschapsminister niet aan en is zij overigens van alle belang ontbloot vermits in het kader van de procedure voor de Bestenigde Deputatie de gevraagde uitbreidingsvergunning wordt toegekend !

Voor zover zou bedoeld zijn dat eiseres niet zou gehoord zijn in het kader van de beroepsprocedure, dient te worden opgemerkt dat dienaangaande geen enkele wettelijke of reglementaire verplichting bestaat, en terzake dergelijk verhoor overigens geenszins nodig of nuttig was - temeer hangende de procedure nog een metingsonderzoek werd verricht in het bedrijf van eiseres zelf.

Overigens dient nog te worden opgemerkt dat het beroep ingesteld door Mevrouw GRAS regelmatig werd bekendgemaakt en aangeplakt zodat - i.t.t. eiseres voorhoudt - zij ook steeds haar standpunt naar voren kon brengen in het kader van de beroepsprocedure, zoals trouwens ook Mevrouw GRAS deed";

3.2.3. Overwegende dat in haar memorie van wederantwoord de verzoekende partij opmerkt dat bij materiële vergissing de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen werd aangeduid als instantie die de hoorplicht niet is nagekomen en dat zij wel degelijk beoogde de bevoegde gemeenschapsminister; dat zij betoogt dat het louter op de hoogte zijn van het door de gebuur GRAS ingestelde beroep niet gelijk te stellen is met enige hoorplicht ter vrijwaring van de rechten van verdediging en dat haar bovendien werd ontzegd een beroep te doen op een advocaat om haar rechten te verdedigen, door haar niet uit te nodigen

haar verweer voor de gemeenschapsminister met betrekking tot de voorgenomen intrekkingbeslissing te doen gelden;

3.2.4. Overwegende dat de beslissingen over exploitatievergunningen die in het kader van het Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming zijn opgenomen geen beslissingen in betwiste zaken betreffen; dat de milieuvergunningverlenende overheid alsdan niet optreedt als rechtsprekend orgaan, maar als orgaan van het actief bestuur; dat dienvolgens de belanghebbenden, ongeacht of het nu gaat over de aanvrager of over derden, voor de verdediging van hun belangen en voor het kenbaar maken van hun standpunten over geen andere waarborgen beschikken dan die welke de toepasselijke reglementering hen toekent; dat geen enkele bepaling van meergenoemd ten tijde van de bestreden beslissing toepasselijk reglement de beroepsinstantie die gevat was door een beroep van een derde, verplichtte om de aanvrager van de vergunning voorafgaandelijk aan haar beslissing te horen; dat dienvolgens het tweede middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op elf maart 1900 negenennegentig, door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	R. STEVENS,	staatsraad,
	D. MOONS,	staatsraad,
Mevr.	A. WIJNANTS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. WIJNANTS.

M.-R. BRACKE.